

DE NORD A SUD

Retrobaments (12): amb Albert Fabà Llatse

Xavier Garcia
escriptor

Aquest retrobament havia de ser en vida, però resulta que em trobo Fabà, de 94 anys, dintre el taüt: estirat, fred (potser amb alguna víscera encara calenta) i immòbil, ell que s'havia mogut tant en la vida artística, cultural, social i política de Tortosa, on va néixer el 1927, fins al seu decés, a l'Hospital d'Amposta, el 4 dels corrents. M'ho comunica el seu fill Albert Fabà Prats, sociolingüista feinejant a l'àrea de Barcelona, històric en la defensa de l'Ebre, home de les esquerres a l'esquerra del PSUC, és a dir, lluitador com son pare, que fou pintor de parets i pintor de l'art de la realitat, pintor per partida doble i home de la matèria viva en una societat dominada pel materialisme destructor dels tecnòcrates franquistes. Per l'espinada, davant d'ell, em corre la recança de no haver-lo tornat a veure des que, el maig o juny de 2017, gràcies a la seva filla Imma Fa-

bà, vaig conversar llargament amb ell a la Muntanyeta tortosina, al maset del Turó, el refugi familiar amb vista al Port, on vaig conèixer també la seva esposa, Cinta Prats, dona d'aquest país fluvial, amb tantes atencions pel que ve de fora.

Va passant avall, doncs, el Quartet Tortosí de la Postguerra (Pérez Bonfill, Vergés, Massip i ara Fabà), tots d'una generació similar, entre 1926 i 1931. Se'n van anar, també, Ricard Salvat, Benet Espuny i Frederic Mauri. Queden Zoraida Burgos (l'any que ve, noranta), el també pintor Roberto Escoda, igualment nonagenari, l'arquitecte Salvador Tarragó, octogenari, i el periodista Pepe Baye- rri, prop dels vuitanta, tots els quals, de més a prop o de més lluny, però sempre dintre, han servit la cultura de l'Ebre.

A tots els vaig conèixer i tractar, començant per mossèn Manyà, mestre espiritual i de catalanitat de diverses generacions. De tots vaig escriure'n algun paper, tots ells em van oferir les millors mostres d'humanitat arrelada i alhora lliure.

Però m'ha faltat rematar el retrat d'Albert Fabà, per bé que les quatre hores ben bones que vam compartir,

tot dinant, a la Muntanyeta, ja van ser una magnífica presentació de la seva personalitat, que vaig intentar reflectir en el quart volum dels *Homenajes del Sud* (Ed. Silva, Tarragona, 2018), que edità el meu col·lega, periodista, editor i poeta, Manuel Rivera.

Nen de la guerra, Fabà s'esplaiava en el seu procés d'aprenentatge per la vida laboral, per la vocació artística i pel compromís social i polític, sempre radical i progressivament al marge de les rigideses dels partits. Aquests últims cinc anys, veient el panorama, no m'estranya que volgues anar cap a altres latituds.

M'ho van pràcticament confirmar el fill i la seva parella, Noemí Ubach, que van venir a veure'm fa poc i em portaren un parell dels seus catàlegs d'exposicions, on vaig reviu la *Revolta permanent* (títol de l'antològica que li dedicà el Museu de Tortosa, el març-abril del 2020) del seu art, tant el realista com el més abstracte.

"Lo nuestro es pasar", deia Don Antonio, "el bueno", cantat per Ser- rrat. Però en la memòria dels que no l'hem perdut quedarà mentre visquem l'exemple i el testimoni de gent com Fabà, que van unir vida i pensa- ment en una obra que exalta el mi-

llor de la condició humana i denun- cia tot el mal que li han volgut

aquells que només s'han beneficiat de la maldat.

EL DIBUIX DE LA SETMANA

per Jokin Moya

ELS DINERS PÚBLICS QUE ES REGALEN
AMB RESCATS DE BANCs
I LA COMPRA D'ARMAMENT...
ES PERD AMB EDUCACIÓ, SANITAT
I COMERÇ DE PROXIMITAT.

By jokin
T'HO DIEN ELS PETITS CORBARRS